

WVZ

adviescommissies voor ruimtelijke kwaliteit

Colofon

Auteur: Wil Smulders en Mariette Bruin

Met bijdragen van: Jef Mühren en Dorine van Hoogstraten

Uitgave: WZNH

Alkmaar, maart 2014

Voor U ligt het jaarverslag 2013 van de commissie voor welstand en monumenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude. De door de gemeenteraad benoemde adviescommissie brengt hiermee verslag uit over de uitvoering van de door het gemeentebestuur aan de commissie opgedragen adviestaak.

Met dit jaarverslag wordt voldaan aan de verplichting op grond van de Woningwet, waarin is vastgelegd dat over de uitvoering van het welstandsbeleid moet worden gerapporteerd aan de gemeenteraad. De commissie, bestaande uit door uw gemeenteraad benoemde onafhankelijke deskundigen, vervult een wettelijke taak op grond van de Woningwet en de Monumentenwet. De commissie is daarnaast een deskundig, onafhankelijk en betrokken klankbord voor het college van B & W, voor de gemeentelijke diensten en voor initiatiefnemers en belanghebbenden ten behoeve van complexe en belangwekkende ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente.

U vindt in dit jaarverslag informatie over de ontwikkeling van het aantal plannen en adviezen en over het werkveld waarbinnen de commissie opereert en enkele voorbeelden van het effect van onze advisering. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de samenstelling en werkwijze van de commissie. Tot slot zijn enkele aanbevelingen geformuleerd. In de bijlagen is een overzicht met statistische gegevens opgenomen en een verslag van het jaarlijkse evaluatiegesprek met de portefeuillehouder,

Indien hieraan behoefte bestaat kan de commissie dit jaarverslag mondeling toelichten. Dit doen wij graag, zeker wanneer een nieuwe raadsperiode aanbreekt. Ook nodigen wij raadsleden van harte uit om eens een openbare vergadering van de commissie bij te wonen om kennis te nemen van de praktijk van het adviseren.

Wij gaan ervan uit dat dit jaarverslag u een goed beeld geeft van de inspanningen om onze adviestaak in uw gemeente professioneel en volgens gemeentelijk beleid te laten plaatsvinden en wij verheugen ons op voortzetting hiervan in 2014.

drs. ing. Jef Mühren, directeur WZNH
drs. Dorine van Hoogstraten, voorzitter
Commissie Haarlemmerliede en Spaarnwoude

WZNH adviseert de Noord-Hollandse gemeenten al bijna 100 jaar vanuit haar statutaire doelstelling: het bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit van de gebouwde omgeving in de provincie Noord-Holland.

www.wznh.nu

1. Inleiding

Ruimtelijke kwaliteit is niet alleen cruciaal voor een prettige woon en leefomgeving en een goede garantie voor de waarde van het vastgoed maar tevens één van de belangrijkste dragers voor de economische en toeristische ontwikkelingen en het vestigingsklimaat binnen een gemeente.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft verschillende instrumenten om schoonheid van haar kernen en landelijk gebied te waarborgen: structuurvisies, bestemmingsplannen, beeldkwaliteitplannen en het erfgoed- en welstandsbeleid. Het welstandsbeleid gaat daarbij vooral over het aanzien van gebouwen op zichzelf en over passendheid in de omgeving. De nadruk ligt hier niet op dakkapellen, aanbouwen en bijgebouwen naast en achter de woning - want die zijn meestal vergunningsvrij of kunnen ambtelijk afgehandeld – maar eigenlijk altijd op ingrepen in de omgeving die van aanzienlijke invloed zijn op de openbare ruimte. Aan de publieke voorkant dus, bij woningen, bedrijfsgebouwen, winkels, scholen en andere voorzieningen. Ook voor die gebouwen die in cultuurhistorische waardevolle gebieden zijn gelegen of in de nabijheid van monumenten is aandacht voor ruimtelijke en historische kwaliteit gewenst. Maar ook schaalvergroting en functieveranderingen in het landelijk gebied vragen aandacht.

Gemeenten hebben de afgelopen honderd jaar de verantwoordelijkheid hiervoor genomen. Mede daardoor zou je kunnen zeggen dat de kwaliteitsstandaard in de kernen en het landschap hoog is én dat er nog veel van de geschiedenis is bewaard gebleven. Wat de meeste mensen bewust of onbewust als mooi en waardevol ervaren is dan ook een resultaat van jarenlang zorgvuldig beheren en ontwikkelen.

In deze tijd vinden de meeste mensen dat het allemaal wel wat minder kan met de regels, maar tegelijkertijd is er veel belangstelling voor het behoud van cultuurhistorische waarden. Er moet meer aan het individu worden overgelaten en dat kan wellicht ook, maar de planindieners zoekt ook naar houvast en continuïteit in het beleid.

Het Rijk heeft er kort geleden, met de introductie van regels voor vergunningvrij bouwen, al voor gezorgd dat meer dan de helft van de bouwinitiatieven (vooral op de zij- en achtererven) vergunningvrij zijn geworden.

We moeten er dan natuurlijk wel voor zorgen dat die hoge standaard die in onze leefomgeving is bereikt, soms met een historische traditie van honderden jaren, niet binnen 10 tot 15 jaar wordt verkwanseld.

De wet biedt sinds 2003 de mogelijkheid van welstandsvrije gebieden. De laatste tijd wordt hier vaker over gesproken. In de praktijk wordt het echter maar sporadisch ingezet, meestal is daar een andere vorm van regie voor in de plaats gekomen.

In de praktijk zal een welstandsvrij gebied op korte termijn niet tot opvallende problemen leiden. De meeste mensen zijn zuinig op hun omgeving. Maar een klein deel van de aanvragers kan een geleidelijk proces van achteruitgang in gang zetten dat niet gemakkelijk meer omkeerbaar is. Dan is alleen optreden tegen excessen die zo ontstaan niet voldoende. Burgers hebben er ook recht op dat achteruitgang in hun omgeving op tijd kan worden gekeerd en dat de als vanzelfsprekend ervaren basiskwaliteiten gehandhaafd worden.

Er zijn in iedere gemeente gebieden aan te wijzen waar het kwaliteitsbeleid best een tandje lager kan, in een enkel geval kan het misschien zelfs zonder beleid voor kwaliteit. Veel gemeenten helpen wij bij het zoeken naar de juiste balans tussen individuele vrijheid en het publieke belang van ruimtelijke kwaliteit.

Juist in een periode waarin de economie en de waarde van vastgoed onder druk staan moet men alert zijn op kwaliteit. Dat besef begint, nu de deregulering in volle gang is, overal in Nederland door te dringen. Met kwaliteit kan men weer onderscheidend zijn. Om die reden wordt straks in de

op handen zijnde nieuwe Omgevingswet ook een gemeentelijke zorgplicht geformuleerd ten aanzien van de omgevingskwaliteit. Bestemmingsplan, welstandsbeleid en beleid voor het erfgoed worden dan veel directer op elkaar afgestemd waardoor het instrumentarium als geheel mogelijk eenvoudiger en doelgerichter kan worden .

De toetsing van een omgevingsvergunningaanvraag vindt plaats op basis van een beperkt aantal in de Woningwet genoemde toetsingsgrondslagen. Toetsing aan redelijke eisen van welstand door een onafhankelijke adviescommissie is daar één van. Het advies hierover heeft betrekking op de passendheid van een bouwwerk in zijn omgeving. Aan dit advies wordt de wettelijke eis gesteld dat het gebaseerd moet zijn op de gemeentelijke welstandsnota waarin de beoordelingscriteria voor bouwplannen gebiedsgericht zijn vastgelegd.

Deze beoordelingscriteria hebben een algemeen generiek karakter, vaak is (deskundige) interpretatie nodig gelet op de specifieke situatie ter plaatse. Daarbij speelt zichtbaarheid vanuit de openbare ruimte een doorslaggevende rol. Hoe minder de zichtbaarheid vanuit de publieke openbare ruimte, hoe terughoudender de commissie zich opstelt. De ervaring leert bovendien dat vroege inzet in het kader van vooroverleg veel betere resultaten oplevert omdat initiatiefnemers de inbreng van de commissie dan nog goed kunnen gebruiken

De Omgevingswet en pleidooi Mooiwaarts

Vanuit WZNH zijn in 2012 belangrijke impulsen gegeven aan het pleidooi 'Mooiwaarts'. Het pleidooi Mooiwaarts omvat de wens om ruimtelijke kwaliteit als integraal begrip op te nemen in de wet. In de concept wettekst is ervoor gekozen om in de begripsdefinities en doelstellingen van de wet (hoofdstuk II) een lokale zorgplicht op te nemen t.a.v. ruimtelijke kwaliteit waarna dat begrip uiteengelegd wordt in zorg voor de cultuurhistorie, landschap, stedenbouw, openbare ruimte, natuurwetenschap en architectuur.

Van gemeenten wordt in de toekomst verlangd dat zij initiatieven met een ruimtelijke impact integraal beoordelen op hun ruimtelijke kwaliteit. Om dat mogelijk te maken moeten gemeenten beoordelingskaders voor die ruimtelijke kwaliteit vaststellen.

Mooiwaarts claimt dat de eerste verantwoordelijkheid voor ruimtelijke kwaliteit ligt bij de initiatiefnemers van een project met ruimtelijke impact. Daarnaast zoekt Mooiwaarts voor de betekenis van het begrip ruimtelijke kwaliteit zoveel mogelijk aansluiting bij lokale gemeenschappen en bij hun potentie op het gebied van zelforganisatie. Overheden kunnen visies op het terrein van ruimtelijke kwaliteit alleen ontwikkelen in samenwerking met de lokale gemeenschap. En in het kader van de moderne uitnodigingsplanologie moeten zij open staan voor kwalitatief gewenste initiatieven van derden. Het ministerie propageert dat, vooruitlopend op de nieuwe wet, gemeenten nu al 'eenvoudig beter' kunnen gaan werken onder andere door gemeentelijke instrumenten als structuurvisie, beleidsplannen, bestemmingsplannen, welstandsnota's en het monumenten- of erfgoedbeleid meer op elkaar af te stemmen. Uw commissieleden- zijn op de ontwikkelingen voorbereid.

Invoering 'Kan-bepaling'

Op 1 maart 2013 is de zogenaamde 'Kan-bepaling' ingevoerd. In het *Besluit omgevingsrecht* (Bor) is opgenomen dat het college van B&W zelf mag vaststellen voor welke soort vergunningaanvragen nog een welstandsadvies wordt gevraagd aan de door de raad benoemde onafhankelijke adviescommissie en in welke gevallen een daartoe aangewezen ambtenaar toetst of een bouwplan aan de criteria uit de welstandsnota voldoet.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft ervoor gekozen om de plannen die voldoen aan de Welstandsnota opgenomen sneltoetscriteria voor objecten, ambtelijk te laten afhandelen.

2. Advisering en welstandsnota

In dit hoofdstuk gaan wij in op

- De adviestaak van de commissie
- De welstandsnota: hoe functioneert het beleidskader

De adviestaak

De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Noord Holland Zuid van WZNH is door de gemeenteraad benoemd als welstand- en monumentencommissie in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. De door de gemeenteraad vastgestelde welstandsnota en de door de gemeenteraad vastgestelde beeldkwaliteitplannen vormen het toetsingskader voor deze adviezen aan Burgemeester en Wethouders.

Door de invoering van de zogenaamde “Kan” – bepaling in de tekst van de Woningwet is de gemeente niet meer verplicht om dit advies door een onafhankelijke commissie te laten geven. In de praktijk betekent dit dat kleine plannen door een ambtenaar worden getoetst aan de criteria in de welstandsnota en dat deze zonder onafhankelijk advies over het verstrekken van een vergunning beslist.

De rol van de welstandscommissie verschuift hierdoor meer- en meer naar die van adviseur over Ruimtelijk Beleid in een vroeger stadium van de planvorming. De commissie vindt het van groot belang om het ruimtelijk beleid en de welstandstoetsing zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

De commissie kan hiervoor, op verzoek, meewerken aan het opstellen van welstandsnota's en beeldkwaliteitplannen. Daarnaast is de aanvraag van een zogenaamd preadvies over bouwplannen en beeldkwaliteitplannen een goed middel tot verkorting van procedures.

In 2013 heeft de commissie naast de gebruikelijke adviezen ook weer een aantal preadviezen uitgebracht, waarin in samenspraak met de aanvrager s adviezen zijn gegeven over aanpassingen van een bouwplan. Vaak blijkt dan dat kleine wijzigingen, die zelfs niet eens kostenconsequenties hebben, van grote invloed kunnen zijn op de verschijning van een gebouw in de openbare ruimte. Bij de wijziging van de borstweringen van kozijnen in de voorgevel van een woning aan de Liedeweg adviseerde de commissie deze uit te voeren in een andere kleur metselwerk dan de kleur van de rest van de bestaande gevel. Hierdoor blijft de karakteristieke verticaliteit in de gevelopbouw zichtbaar en de samenhang met de belendende identieke woningen gewaarborgd.

De gewijzigde voorgevel van de middelste woning aan de Liedeweg

Ook bij de uitbreiding van Hotel Keizerskroon in Halfweg was sprake van een vroegtijdig vooroverleg. Hier adviseerde de commissie om de, lagere uitbreiding in metselwerk, niet vast te bouwen tegen de bestaande hoofdmassa. Door de entree uit te voeren als een tussendeel in een ander materiaal ziet de uitbreiding eruit als een zelfstandig gebouw met een maat die passend is bij de kleinschalige bebouwing in dit deel van Halfweg.

Tekening en gerealiseerde uitbreiding bij Hotel Keizerskroon, Halfweg

De welstandsnota

De nota is sinds de vaststelling in 2004 niet meer aangepast aan de wetgeving. Gezien de vele recente wijzigingen wordt aanbevolen deze binnenkort aan te passen. De commissie is van mening dat zij haar adviestaak met de ruimtelijke uitgangspunten van de huidige nota goed kan uitvoeren.

3. Organisatie en werkwijze

In dit hoofdstuk gaan wij in op:

- Samenstelling van de commissie
- Werkwijze
- Openbaarheid

Samenstelling van de commissie

De welstandscommissie Haarlemmerliede en Spaarnwoude is een van de 38 adviescommissies die in Noord-Holland werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van WZNH.

De leden van de commissie zijn benoemd door de gemeenteraad.

De commissie was in 2013 als volgt samengesteld:

- Drs. Dorine van Hoogstraten, architectuurhistoricus, voorzitter
- Arch. ing. Wil Smulders, architect secretaris
- Arch. ing. Nico Zimmermann, architect lid

De commissie werd ondersteund door:

- Mariette Bruin, commissiecoördinator
- Peter Mendrik, plantoelichter

Werkwijze

De vergaderingen vonden plaats op de maandag in de oneven weken van het jaar, in het gemeentehuis van Diemen.

In totaal hebben er in 2013 voor de gemeente 57 planbehandelingen plaatsgevonden. Het aantal nieuwe aanvragen was 40 en het aantal aanvragen die betrekking hadden op aanvragen van voorgaande jaren was 5. Meer cijfers treft u aan in bijlage 1.

Op 16 oktober 2013 vond het jaarlijkse evaluatiegesprek met de portefeuillehouder plaats. Het verslag van het gesprek is opgenomen als bijlage 2.

Openbaarheid

De vergaderingen van de commissie zijn openbaar. In de vergaderruimte is ruimte aanwezig voor toehoorders en belangstellenden. De agenda van de vergadering is van tevoren in te zien en planindieners kunnen een afspraak maken om tijdens de vergadering een toelichting te geven op hun plan. In sommige gevallen vraagt de commissie daar ook expliciet om.

In 2013 heeft de commissie bij 11 aanvragen de planindieners en/of architect aan tafel mogen ontvangen. Dat is 14% van het totaal aantal behandelingen.

4. Conclusies en aanbevelingen

Mooie gebouwen, straten, wijken, dorpen, steden en landschappen zijn niet vanzelfsprekend zo, maar zijn zo geworden door de gezamenlijke inspanning van alle gebruikers en bewoners. Dat we daarvan kunnen genieten is de verdienste van een zorgvuldige beherende gemeenschap.

In de loop van de jaren is het toepassen van de criteria uit de gemeentelijke welstandsnota voor zowel commissie als ondersteunende ambtenaren gemeengoed geworden. De commissie concludeert dat nog steeds in de meeste gevallen direct een positief advies kan worden gegeven, waar dit niet kon is meestal in goed overleg met aanvragers naar oplossingen gezocht. Slechts in enkele gevallen worden aanvragen geweigerd, meestal is er dan meer aan de hand dan alleen een probleem met welstand.

Wij zijn er ons als commissie steeds van bewust dat het beleid evenwichtig, consequent en proportioneel moet worden uitgevoerd. Duidelijke en begrijpelijke beleidsregels alleen zijn niet genoeg. Om initiatiefnemers goed van dienst te zijn en maatwerk te kunnen leveren is afweging van de criteria door de commissie van groot belang, maar ook respect en begrip voor de motieven en bedoelingen van initiatiefnemers. Onze ervaring is dat hoe vroeger dit gebeurt, hoe groter de kans op een succesvolle bijstelling van plannen en hoe meer kans op draagvlak bij de aanvrager.

de commissie heeft de volgende aanbevelingen:

- De commissie wordt steeds vaker betrokken bij beoordeling van stedenbouwkundige plannen, inrichtingsplannen voor het openbaar gebied, bestemmingsplannen en beeldkwaliteitplannen. De commissie acht een dergelijke integrale, afdelingsoverschrijdende beoordeling van groot belang en roept de gemeente op dit te blijven doen. In de gemeente is regelmatig (voor)overleg met mensen van de afdeling RO. Dit komt een zorgvuldige advisering ten goede. De commissie beveelt aan deze inbreng structureler te organiseren.
- Stem waar het kan gemeentelijke instrumenten als structuurvisie, beleidsplannen, bestemmingsplannen, welstandsnota's en het monumenten- of erfgoedbeleid op elkaar af vooruitlopend op de nieuwe omgevingswet.
- De commissie adviseert de welstandsnota digitaal toegankelijk te maken. Niet alleen in de vorm van een pdf- document, maar als een interactieve en kaart- en postcode gestuurde bron, zodat burgers direct op hun eigen locatie kunnen zien wat de relevante spelregels zijn. Aangeraden wordt hierbij de landelijke standaard 'Welstand Transparant' als uitgangspunt te nemen.

Planbehandelingen

In 2013 heeft de Welstandscommissie Haarlemmerliede 45 vergunningaanvragen behandeld, waarvan 5 betrekking hadden op aanvragen van voorgaande jaren. In verband met herhalingen was het totaal aantal planbehandelingen 57.

Deze zijn als volgt verdeeld:

soort aanvraag	aantal aanvragen	aantal behandelingen	percentage herhalingen t.o.v. de aanvragen
Omgevingsvergunning	40	50	25 %
<i>waarvan nieuwbouw</i>	7	11	57 %
<i>waarvan verbouwing</i>	33	39	18 %
Preadvies	5	7	40 %
Totaal	45	57	27 %

* Dit zijn de preadviezen waarvoor nog geen omgevingsvergunning is ontvangen.

In vergelijking met de voorgaande jaren ontstaat het volgende beeld:

soort aanvraag	2013		2012		2011	
Nieuwe aanvragen	40	70 %	40	61 %	49	64 %
Aanvragen van voorgaande jaren	5	9 %	12	18 %	8	10 %
Herhalingen	12	21 %	14	21 %	20	26 %
Totaal	57	100 %	66	100 %	77	100 %
<i>waarvan preadviezen</i>	8	14 %	9	14 %	15	19 %

Verdeeld over de soorten bouwwerken ontstaat het volgende beeld:

soort bouwwerk	2013		2012		2011	
Individuele woningen	16	36 %	20	38 %	31	54 %
Woningcomplexen	2	4 %	3	6 %	6	11 %
Bedrijfsgebouwen	7	16 %	10	19 %	3	5 %
Openbare en bijzondere bouwwerken	5	11 %	8	15 %	3	5 %
Kleine bouwwerken	5	11 %	4	8 %	3	5 %
Reclameobjecten	7	16 %	2	4 %	0	0 %
Overige plannen	3	7 %	5	10 %	11	19 %
Totaal	45	100 %	52	100 %	57	100 %

Bezoek

Er hebben dit jaar 12 behandelingen plaatsgevonden in aanwezigheid van architecten en/of de planindieners. Dit is 20% van het totaal aantal behandelingen.

Adviezen

De adviezen over het totaal aantal planbehandelingen zijn als volgt verdeeld:

adviezen aan B&W	2013		2012		2011	
Akkoord	35	61 %	36	55 %	36	47 %
Akkoord op hoofdlijnen	6	11 %	8	12 %	2	3 %
Niet akkoord, tenzij	6	11 %	9	14 %	10	13 %
Niet akkoord, nader overleg	3	5 %	0	0 %	8	10 %
Niet akkoord	4	7 %	9	14 %	15	19 %
Aanhouden	3	5 %	4	6 %	6	8 %
Totaal	57	100 %	66	100 %	77	100 %

Akkoord wil zeggen: het plan voldoet op basis van de welstandscriteria aan redelijke eisen van welstand; het wordt met positief advies aan het college van B&W voorgelegd. Bij 'niet akkoord tenzij' wordt een duidelijk omschreven voorwaarde geformuleerd.

Hoe vaak behandeld?

In 2013 werden 40 nieuwe aanvragen beoordeeld. Het aantal keren dat deze aanvragen behandeld werden tot een eindadvies is als volgt:

adviezen aan B&W	2013		2012		2011	
Bij eerste behandeling akkoord (geen interventie van de commissie)	25	63 %	22	55 %	20	41 %
Bij eerste behandeling niet akkoord tenzij (kleine aanpassing nodig)	4	10 %	5	13 %	6	12 %
Bij tweede behandeling akkoord (of niet akkoord tenzij)	6	15 %	6	15 %	9	18 %
Bij derde behandeling akkoord (of niet akkoord tenzij)	0	0 %	0	0 %	1	2 %
Nog in behandeling of definitief niet akkoord of aanvraag ingetrokken	2	5 %	4	10 %	11	22 %
Plan wel akkoord op hoofdlijnen maar nog geen aanvraag voor vergunning	3	8 %	3	8 %	2	4 %
Totaal nieuwe aanvragen*	40	100 %	40	100 %	49	100 %

* Dit zijn alle nieuwe aanvragen exclusief beleidsadviesaanvragen en handhaving aanvragen.

Het aantal keren dat een nieuwe aanvraag 'terug' komt bij de welstandscommissie geeft een indicatie van het effect van het gemeentelijke welstandsbeleid op de bouwproductie. Het is een indicatie; de preventieve werking (het anticiperen op het beleid vóór de aanvraag wordt ingediend) wordt hiermee bijvoorbeeld niet zichtbaar gemaakt.

Adviezen namens de commissie

Van het totaal van 57 planbehandelingen in 2013 werden er 22 door één commissielid of in een kleine commissie (2 leden) uitgevoerd, daartoe door de commissie gemachtigd. Dat is 39% van het aantal planbehandelingen. Het commissielid adviseert onder verantwoordelijkheid van de commissie op basis van de welstandsnota en legt hierover steeds verantwoording af

aan de commissie. Het betreft aanvragen, waarbij het oordeel van de commissie op basis van de welstandscriteria bekend mag worden verondersteld. Een negatief eindadvies of een advies afwijkend van de welstandscriteria, dan wel een aanvraag die alleen op de algemene welstandscriteria kan worden beoordeeld, wordt meestal voorgelegd aan de gehele commissie.

Gebruik welstandscriteria

De aanvragen worden steeds beoordeeld op grond van vastgestelde welstandscriteria, welke in een welstandsnota of in aanvullingen in de vorm van beeldkwaliteitplannen zijn opgenomen. Voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is het gebruik van de verschillende soorten criteria als volgt:

welstandscriteria	2013	
Gebiedsgerichte criteria	32	56 %
Algemene welstandscriteria	3	5 %
Objectgerichte criteria	1	2 %
Criteria kleine bouwplannen	21	37 %
Totaal	57	100 %

Bestemmingsplannen

De aanvragen worden meestal voorafgaande aan de welstandsvergadering getoetst aan het vigerende bestemmingsplan. Indien de aanvraag niet voldoet aan de bestemmingsplanbepalingen wordt vaak een afwijking (onthefing) verleend. Soms is de afwijking mede afhankelijk van een positief welstandsadvies. Dit is het geval indien de ruimtelijke kwaliteit als argument voor het verlenen van een ontheffing in het bestemmingsplan genoemd wordt. De plannen voorgelegd aan de commissie hadden wat betreft bestemmingsplan de volgende status:

bestemmingsplannen	2013	
Voldoet aan bestemmingsplan	30	53 %
Voldoet niet aan bestemmingsplan, maar gemeente werkt mee aan binnenplanse afwijking	15	26 %
Voldoet niet aan bestemmingsplan, maar gemeente werkt mee aan buitenplanse afwijking	6	11 %
Voldoet niet aan bestemmingsplan, maar gemeente werkt mee aan een afwijking op basis van een uitgebreide procedure of partiële herziening van het bestemmingsplan	1	2 %
Voldoet niet aan bestemmingsplan, over afwijking wordt beslist na advies van de welstandscommissie	4	7 %
Anders	1	2 %
Totaal	57	100 %

Verslag evaluatiegesprek van de Welstandscommissie Haarlemmerliede en Spaarnwoude met de burgemeester de heer P. Heilieggers, portefeuillehouder RO en Welstandsbeleid gehouden op 16-10-2013 in het gemeentehuis te Halfweg.

Aanwezig:

- Namens de gemeente: burgemeester P. Heilieggers, portefeuillehouder RO, P. Mendrik, plantoelichter en de heer Jongmans.
- Leden van de commissie: drs. Dorine van Hoogstraten, voorzitter, Arch.ing. Wil Smulders, architect secretaris, Arch. ing. Nico Zimmermann, architect

1. Opening

De heer Heilieggers opent de vergadering en heet allen welkom. De heer Heilieggers is dit jaar als burgemeester geïnstalleerd in de gemeente en heeft als zodanig de portefeuille Welstandsbeleid van zijn voorganger, de heer Bruijn, overgenomen. De heer Mendrik geeft aan op korte termijn met vervroegd pensioen te gaan. De heer Jongmans is zijn mogelijke opvolger. De heer Heilieggers geeft aan dat deze bijeenkomst vooral als een algemene kennismaking wordt gezien.

2. Jaarverslag 2012

Het jaarverslag is met een aanvulling van het college ter informatie aan de gemeenteraad gestuurd. Vanuit de gemeenteraad is de wens te kennen gegeven dat de gemeenteraad in overleg wil treden met de welstandscommissie. Vanuit de gemeenteraad werd gevraagd op welke wijze de raad met adviezen van de commissie dient om te gaan. Afsproken is dat de commissie zich, na de instalering van de nieuwe gemeenteraad na de gemeentelijke verkiezingen in maart 2014, zal presenteren aan de gemeenteraad. In de gemeenteraad bleek ook verwarring te bestaan over de rol van de welstandscommissie bij een project aan de Kerkweg-Liedeweg. Vanuit de ambtelijke ondersteuning wordt aangegeven dat het hier echter om een Ruimtelijke Ordeningskwestie ging, waar de toenmalige welstandscommissie geen inbreng in had. Afsproken wordt dat bij de in 2014 te plannen presentatie aan de raad ook zal worden ingegaan op de rol en positie van commissie en gemeenteraad bij kwesties van ruimtelijke ordening. De commissie geeft aan dat het betrekken van de commissie in een vroeg stadium van planontwikkeling bijzonder zinvol kan zijn om in het latere stadium van toetsing aan het welstandsbeleid net problemen te voorkomen. Ook hier zal bij de presentatie aan de raad op in worden gegaan.

3. Organisatie welstandsadvisering na invoering “Kan-bepaling”

Na de invoering van de zogenaamde ‘Kan-bepaling’ zijn afspraken gemaakt over de mogelijke ambtelijke toetsing van bouwplannen aan de welstandsnota. Op basis van deze afspraken wordt door de portefeuillehouder beslist of plannen ambtelijk getoetst worden of van een advies van de welstandscommissie voorzien.

4. Actuele ontwikkelingen in de gemeente

Erfgoed: In de huidige situatie zijn bij wijzigingen aan monumenten veelal de erfgoedvereniging Heemschut, vereniging Hendrik de Keyser en de gemeentelijke monumentencommissie betrokken. Al eerder is gesproken over de wens om te komen tot een geïntegreerde commissie voor welstand en monumenten adviezen. De huidige welstandscommissie vervult deze geïntegreerde rol reeds in de meeste gemeenten rond Amsterdam. De voorzitter, cultuurhistorica Dorine van Hoogstraten, geeft gemandateerde adviezen en wijst plannen door naar de erfgoedcommissie in Alkmaar wanneer meer expertise gewenst is voor een zorgvuldige beoordeling. Aangegeven wordt dat eenzelfde afspraak met de gemeente

Haarlemmerliede-Spaarnwoude gemaakt kan worden. In dit verband wordt ook gewezen op de samenwerking van WZNH met Landschap Noord-Holland. Deze maakt het mogelijk om bij landschappelijk belangrijke ingrepen bij boerderijen gebruik te maken van de diensten van een ervenconsulent.

Welstandsnota: De commissie geeft aan nog steeds goed te kunnen werken met de huidige nota. De nota stamt echter uit 2004 en moet, gezien de recente wijzigingen in wetgeving, vooral hierop nodig geactualiseerd worden. De wijzigingen in procedurele kwesties als de invoering van de “Kan-bepaling” en de omgevingswet zullen dan moeten worden doorgevoerd.

Daarnaast wordt aangegeven dat de behoefte bestaat om de nota ook te bezien op het voorkomen van al te veel vakjargon en vooral te letten op helder en eenduidig taalgebruik. Aan de gemeenteraad zal worden voorgesteld de aanpassing van de welstandsnota te agenderen voor de nieuwe raadsperiode en deze te combineren met de presentatie van de commissie.

Projecten: Gesproken is onder andere over de stand van zaken betreffende projecten aan de Lagedijk, de Mientkade, Sugar City en Het Schuttersstuk in Spaarndam.

5. Rondvraag en sluiting

Naar aanleiding van de vraag hoe om te gaan met de mogelijke invoering van digitale planbehandeling wordt aangegeven dat deze afhankelijk wordt gesteld van de te maken keuzes voor de toekomstige organisatie.

Dorine van Hoogstraten

Dorine van Hoogstraten is als zelfstandig architectuurhistoricus gevestigd in Amstelveen. Zij doet onderzoek naar de geschiedenis van de Nederlandse architectuur en landschapsarchitectuur, en dat resulteerde in uiteenlopende publicaties en rapporten. Zo schreef ze bijvoorbeeld boeken over scholenbouw, wederopbouwmonumenten en de architect Dirk Roosenburg. Daarnaast geeft zij lezingen en treedt zij op als dagvoorzitter bij symposia en debatten. Sinds 2013 is zij lid van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in Amstelveen en Aalsmeer.

Dorine van Hoogstraten is sinds 2006 verbonden aan WZNH. Zij is voorzitter van de Erfgoedcommissie WZNH en van de regionale welstandscommissie Noord-Holland Zuid.

Wil Smulders

Wil Smulders studeerde aan de TH Delft en aan de Academie van Bouwkunst te Tilburg (afgestudeerd 1989). Hij heeft onderwijservaring opgedaan aan de Academie St. Joost te Breda en aan de Academie van Bouwkunst te Tilburg. Hij werkte bij De Architectenwerkgroep Tilburg en HSH Architecten, won verscheidene prijsvragen en heeft aan diverse publicaties bijgedragen. Hij is lid geweest bij Welstand Noord-Brabant, van de Kunstcommissie Geertruidenberg en van de Monumentencommissies Geertruidenberg en Tilburg. Sinds 2013 is hij lid van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in Amstelveen en Aalsmeer. Wil Smulders is sinds 2010 verbonden aan WZNH en architect-secretaris van de regionale welstandscommissie Noord-Holland Zuid.

Nico Zimmermann

Nico Zimmermann is afgestudeerd aan de Academie van Bouwkunst Amsterdam, afdeling architectuur en momenteel directeur/eigenaar van ITZ-Architecten b.v. te Amsterdam. Hij is bestuurslid van KIVI-NIRIA afdeling bouw, redactielid Jellema Hogere Bouwkunde en het blad FORUM AetA. In 2011 werd zijn archiefgebouw voor Hulshoff genomineerd voor de Amsterdamse Architectuurprijs.

Nico Zimmermann is sinds 2007 verbonden aan WZNH, vanaf 2007 als lid van de regionale welstandscommissies Noord Holland Zuid en sinds 2013 van de regionale welstandscommissie, Heemstede en Bloemendaal.

Hans Kodde

Hans Kodde is in 1987 afgestudeerd aan de Technische Hogeschool te Delft, afdeling Bouwkunde. Sinds 1996 eigenaar van Kodde Architecten te Amsterdam en bureau met grote kennis op het gebied van restauratie en renovatie. Daarnaast mede-eigenaar van L&K Monumenten, een bellegger die zich bezig houdt met het restaureren van monumenten. Als bestuurslid gebouw van de Stichting De Oude Kerk heeft hij het oudste gebouw van Amsterdam onder zijn hoede.

Hans Kodde is sinds 2003 lid van de Erfgoedcommissie WZNH en is lid geweest van de Welstands- en Monumentencommissie Alkmaar.

